

รูปแบบการพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรม
ของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ)
A model for developing professional emceeing skills
using activities for LGBTQ students

ปัทมา สารสุข

Pattama Sarasuk

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Faculty of Management Sciences, Phranakhon Rajabhat University

E-mail: pattama_tip@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 6 ธันวาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 31 ธันวาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 31 ธันวาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในการศึกษาครั้งนี้ได้จากการวิเคราะห์และทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) โดยทำความเข้าใจถึงลักษณะของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ทำหน้าที่พิธีกร พบว่า อุปสรรคปัญหาไม่สามารถสร้างบรรยากาศให้สนุกสนานตื่นเต้นได้ ขาดพลัง บุคลิกภาพไม่เป็นที่น่าสนใจ ขาดไหวพริบบริภาพณ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไม่ได้ ไม่กล้าแสดงออก ซึ่งทักษะพิธีกรมืออาชีพ ประกอบด้วย ทักษะการใช้ภาษา ทักษะบุคลิกภาพที่เหมาะสม โดยแนวทางพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ของพิธีกรมืออาชีพ ปัจจัยด้านทักษะของพิธีกรมืออาชีพ

คำสำคัญ : พัฒนาทักษะ, พิธีกรมืออาชีพ, นักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ)

ABSTRACT

This academic article aims to develop professional MC skills by using activities of LGBTQ students. In this study, the analysis and review of literature was used to present guidelines for developing professional MC skills of LGBTQ students by understanding the

characteristics of LGBTQ people who act as MCs. It was found that obstacles and problems include being unable to create a fun and exciting atmosphere, lacking energy, unattractive personality, lacking wit, and inability to solve immediate problems. They do not dare to express themselves. Professional MC skills include language skills and appropriate personality skills. Guidelines for developing professional MC skills by using activities of LGBTQ students include professional MC knowledge factors and professional MC skills factors.

Keywords: Develop skills, professional presenter, LGBTQ student

1. บทนำ

พระพุทธศาสนากับแนวคิดเรื่องเพศและความหลากหลายทางเพศ ถือว่าเรื่องของเพศเป็นความจริงระดับสมมติที่สามารถยอมรับร่วมกันได้ โดยถือว่าเพศหญิง เพศชาย และบัณฑะก็มีอยู่ในทุกสรรพชีวิต เรื่องเพศถือเป็นการกำหนดของสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ การอธิบายความหมายใหม่โดยพระอรธกถาจารย์ ซึ่งมีเป็นลักษณะทัศนคติเชิงลบเกี่ยวกับบัณฑะก็ผ่านพฤติกรรมทางเพศในการขอเสพกามกับพระภิกษุ สามเณร จนนำไปสู่การปฏิเสธศักยภาพภายในความเป็นมนุษย์ให้เป็นผู้ที่ไม่สามารถบรรลุธรรมได้ พร้อมกับกลายเป็นคนชายขอบทางสังคมและวัฒนธรรม

ปัจจุบันประเด็นเรื่องของความหลากหลายทางเพศ (Sexual Diversity) ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีเพศวิถีที่หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ ชายรักชาย (Gay) หญิงรักหญิง (Lesbian) บุคคลรักสองเพศ (Bisexual) บุคคลข้ามเพศ (Transgender) และบุคคลอินเตอร์เซ็ก (Intersex) หรือที่เรียกว่า LGBTI (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2554) นักวิชาการของไทยบางท่านมีความเห็นว่า ความหลากหลายทางเพศมิได้เป็นเรื่องเพศวิถีของคนส่วนน้อยแต่เพียงเท่านั้น แต่ยังหมายถึงเพศวิถีทุกรูปแบบของบุคคลทุกกลุ่มรวมถึงเพศวิถีแบบรักต่างเพศ (Heterosexual) ที่เกิดขึ้นระหว่างเพศชายกับเพศหญิงอีกด้วยซึ่งในทางปฏิบัตินั้น เมื่อก้าวถึงประเด็นเรื่องความหลากหลายทางเพศ มักจะพบว่าถูกนำมาใช้เพื่อสื่อถึงเพศวิถีของคนส่วนน้อย โดยเฉพาะความหลากหลายทางเพศของกลุ่มบุคคล LGBTI (อารยา สุขสม, 2559.)

หากมองย้อนกลับไปในอดีต พิธีกรตามรายการต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย ปัจจุบันประเทศไทยมีกลุ่มความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ด้านพิธีกรเกิดขึ้นมากมายในสังคมไทยโดยลักษณะของการนำเสนอเนื้อหาจะแตกต่างกันตามความถนัดและรูปแบบของแต่ละคน กลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) เริ่มมีบทบาทและได้รับความสนใจมากขึ้นในเชิงธุรกิจ เช่นเดียวกันกับวิชาชีพนักประชาสัมพันธ์ที่ปัจจุบันมีทั้งนักประชาสัมพันธ์เพศหญิง เพศชาย และที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ซึ่งคงปฏิเสธไม่ได้ว่าอาจจะมีอยู่ในทุกหน่วยงาน โดยเฉพาะงานด้านพิธีกรทำให้เราสามารถเห็นกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) เหล่านี้เป็นผู้นำเสนอผลงานได้ง่ายขึ้นมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการใช้ภาษาของพิธีกรที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) จะเป็นประเด็นสังคมร่วมสมัยที่น่าสนใจ และควรมีการศึกษาเชื่อมโยงให้เห็นลักษณะการใช้ภาษาและตัวตนของผู้ใช้ภาษาเหล่านั้น แต่จากการทบทวนงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ยังมีงานที่ศึกษาในประเด็นนี้จำนวนน้อย

และเน้นศึกษาเพียงประเด็นด้านกลวิธีการใช้คำ/ภาษาและชุดวาทกรรมบางประการ ดังนั้น การพัฒนา นักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพ โดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ที่มีการใช้หลักธรรมเข้ามาประกอบใน กิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) เพื่อพัฒนาทักษะการเป็น พิธีกรมืออาชีพ

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับเพศและความหลากหลายทางเพศในพระพุทธศาสนา

แนวคิดเรื่องเพศและความหลากหลายทางเพศที่ปรากฏตามคัมภีร์พระพุทธศาสนา คำสอนของ พระพุทธศาสนาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และคำสอนในพระพุทธศาสนาถือเป็นเครื่องมือเพื่อนำมาใช้ สำหรับการแก้ไขปัญหาให้กับมนุษย์โดยตรง โดยมีมุมมองต่อการใช้ชีวิตในพุทธศาสนามี 2 ระดับคือ 1. การมี ชีวิตที่ดีคือ การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันภายใต้ข้อกำหนดของสังคัมและ 2. การมีชีวิตที่ประเสริฐคือ การครองชีวิต อย่างถูกต้องในฐานะของอริยบุคคล ซึ่งจะไล่เรียงตามลำดับหัวข้อต่อไป

1. ความหมายและประเภทของเพศ

มุมมองของพระพุทธศาสนาต่อการอธิบายความหมายเรื่องเรื่องเพศและประเภทของเพศ หมายถึง ความจริงระดับของการตกลงร่วมกัน โดยมีที่มาจากโภจวิธานสูตร กล่าวไว้ว่า “จิตตะ เหล่านี้แลเป็นโลก สมัญญา (ชื่อที่ชาวโลกเรียกใช้) เป็นโลกนิรุตติ (ภาษาของชาวโลก) เป็นโวหารของโลก (โวหารของโลก) เป็น โลกบัญญัติ (บัญญัติของชาวโลก) ซึ่งตถาคตใช้อยู่แต่ไม่ยึดถือ (ที.เส. (ไทย), 9/440/195) และผู้ที่นำแนวคิด เรื่องสัจจะ 2 ประเภท มาใช้อธิบายความหมายได้อย่างชัดเจนคือ พุทธทาสภิกขุ (พุทธทาสภิกขุ, 2550 : 3) ซึ่ง ได้กล่าวไว้ในหนังสือภาษาคน ภาษาธรรมมีใจความสำคัญว่า “ภาษาคนนั้นเป็นอย่างหนึ่ง ภาษาธรรมนั้นเป็นอย่าง หนึ่ง ภาษาคนก็คือภาษาโลก ๆ ภาษาของคนที่ไม่รู้ธรรมะพูดกันอยู่ .... ส่วนภาษาธรรมนั้นเป็นภาษาที่คน พูดเหมือนกันแต่ได้เห็นธรรมะในส่วนลึก หรือธรรมะที่แท้จริง” ดังนั้น การอธิบายความหมายเรื่องเพศและ ประเภทของเพศจึงอยู่เพียงระดับของการยอมรับร่วมกันและเป็นข้อตกลงร่วมกัน

2. ความหมายเพศระดับสังคัม

จากความหมายของ เพศ ตามความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรมพระพุทธศาสนาหมายถึง “ลักษณะ ที่ให้รู้ว่าเป็นหญิงหรือชาย, เครื่องหมายว่าเป็นชายหรือหญิง, ลักษณะและอาการที่ปรากฏให้เห็นว่า เป็นบุคคล ประเภทนี้ เช่น โดยเพศแห่งฤๅษี เพศบรรพชิต เพศแห่งช่างไม้ เป็นต้น, ขนบธรรมเนียม” (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), (2555 : 165) จากการอธิบายความหมายโดยตรงของเพศจะเห็นได้ว่ามีลักษณะตรงตามแนวคิด ทางด้านวิทยาศาสตร์ชีววิทยาที่เพศหญิงและเพศชายหรือบุคคลที่มีสองเพศ ตัวอย่างเช่น การเข้ามาบวชเป็น พระภิกษุในสังคัมสงฆ์ย่อมที่จะได้สถานภาพใหม่โดยชื่อเรียกว่า สมณเพศ หรือ เพศแห่งนักบวช, เพศพระภิกษุ, เพศบรรพชิตไม่เพียงแต่คำเรียกสถานภาพใหม่ของเพศชายที่เข้ามาอยู่ในสังคัมแห่งสงฆ์เท่านั้น ยังมีคำที่ถูก บัญญัติขึ้นใช้ในสังคัมนี้ด้วย เช่น สมณสารูป, สมณวิสัย, สมณกุตก, สมณสัญญา, สมณคุณ, สมณวัตร (พระ พรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), (2555 : 401) เป็นต้น

3. บัณเฑาะก์

พระวินัยปิฎกระบุว่า "บัณเฑาะก์ หรือ กะเทย เป็นลักษณะอาการที่เกิดในมนุษย์และสัตว์รวมทั้ง อมนุษย์มี 3 จำพวก คือ บัณเฑาะก์ที่เป็นมนุษย์ บัณเฑาะก์ที่เป็นอมมนุษย์ และบัณเฑาะก์ที่เป็นสัตว์ดิรัจฉาน" (วิ.มหา (ไทย) 1/56/43) และตามหลักฐานที่ปรากฏในคัมภีร์ชั้นอรรถกถาวินัยปิฎก พระอรรถกถาจารย์ให้ความหมายว่า บัณเฑาะก์ หมายถึง "มนุษย์ที่ไม่ใช่พวกชายหรือหญิงมีกิเลสหนาที่มีความกำหนดกลัดกลุ้มไม่รู้จักสร้าง ชื่อว่า บัณเฑาะก์. พวกบัณเฑาะก์นั้นถูกกำลังแห่งความกำหนดกลัดกลุ้มครอบงำแล้วย่อมปรารถนาความสนิทสนมกับชายคนใดคนหนึ่ง" (วิ.ม.อ. (ไทย) 3/87/67) ส่วนพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ที่ได้ให้ความหมายไว้ "บัณเฑาะก์ [บัณเดาะ] กะเทย, คนไม่ปรากฏว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง ได้แก่ กะเทยโดยกำเนิด 1 ชายผู้ถูกตอนที่เรียกว่าขันที 1 ชายมีราคะกล้าประพฤตินอกจารีตในทางเสพกามและยั่ววนชายอื่นให้เป็นเช่นนั้น" (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2550 : 165) ในส่วนผู้รู้ทางพระพุทธศาสนาอย่างสุชีพ ปุญญานุภาพ ให้ความหมายว่า "บัณเฑาะก์ มาจากคำบาลีว่า ปณทก หมายถึง กะเทย คือ ผู้ที่พอใจให้บุรุษเกี่ยวข้องกับตนโดยมีความรู้สึกตนเหมือนสตรี" (สุชีพ ปุญญานุภาพ, 2537 : 224) และการวิเคราะห์ของ เลียวนาร์ด สวีลิ่ง อธิบายคุณลักษณะของบัณเฑาะก์ในพระพุทธศาสนาจากทัศนคติที่มองสรีระเพศชาย "(ปุริสภาวะ) และบทบาทของผู้ชายเป็นบรรทัดฐาน ผู้ใดที่ขาดตกบกพร่องจากสองสิ่งนี้ก็จะถูกนิยามว่าเป็น "บัณเฑาะก์" ซึ่งหมายถึงผู้ที่ขาดความเป็นชาย หรือเป็นชายที่ไม่สมบูรณ์ (Zwilling, Leonard, 1992).

จากความหมายตามที่ได้ยกมากล่าวอ้างนั้น จะเห็นได้ว่าลักษณะของคำอธิบายที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ชั้นต้นคือ พระไตรปิฎกนั้นมีลักษณะของคำอธิบายที่มีความหมายกว้าง นั้นหมายความว่าบัณเฑาะก์ ถือว่าเป็นอีกเพศหนึ่งที่มีลักษณะความเป็นธรรมชาติทั่วไปที่เกิดขึ้นได้กับสิ่งมีชีวิตทุกชนิดและทุกประเภท อย่างไรก็ตามความแตกต่างในการอธิบายความหมายเกี่ยวกับบัณเฑาะก์ในคัมภีร์ชั้นอรรถกถา ซึ่งอธิบายโดยพระอรรถกถาจารย์นั้นเป็นการอธิบายในลักษณะเจาะจงเฉพาะมนุษย์เท่านั้น ซึ่งอาจจะตีความหมายเฉพาะในแง่มุมของการบวชเป็นพระภิกษุในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมสงฆ์เท่านั้น โดยจะเห็นได้จากคำอธิบายของพระภิกษุในยุคนั้น และนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาที่เจาะจงเฉพาะที่ผู้ชายที่มีจิตใจชอบผู้ชายด้วยกัน ซึ่งได้อาศัยเนื้อความจากคำอธิบายในพระวินัยปิฎกมาเป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจต่อการรับรู้ของศาสนิกชน

จากการที่กล่าวมา จะเห็นว่านิยามและความหมายของเพศในแนวคิดของพุทธปรัชญาสามารถตีความเป็นสองลักษณะ กล่าวคือถ้าโดยสมมติสัจ เพศสามารถแบ่งแยกตามเพศสรีระและเพศสภาวะตามปัจเจกบุคคลได้ แต่ถ้าตีความโดยปรมัตถ์เพศไม่สามารถบางแยกได้ ซึ่งทำให้เพศในลักษณะเช่นนี้มีธรรมชาติที่เป็นสากล และมีความเท่าเทียมกัน ซึ่งในพุทธปรัชญายืนยันว่าธรรมชาติของคนมีชั้นห้าเป็นสิ่งสากลร่วมกัน และเมื่อถามต่อไปว่าแล้วคนทุกคนสามารถที่จะความเป็นจริงของชีวิตกับการบรรลุธรรมตามหลักการของพุทธปรัชญาได้หรือไม่ ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ต่อไปประเด็นที่ว่าด้วยปัญหาทางจริยศาสตร์และจริยศาสตร์เพศในทรรศนะของพุทธปรัชญาต่อไป การนิยามความหมายเพศที่อยู่ในกรอบคิดทางสรีระ ถูกนำไปใช้เป็นข้ออ้างหนึ่งของกลุ่มความคิดแบบอนุรักษนิยมที่ไม่เห็นด้วยกับการที่เพศเดียวกันจะหันมาสนใจกันเองหรือหันมารักกันเองการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศในทางจิตวิทยาไม่ได้ตีความเพศทางสรีระเท่านั้น

ในปัจจุบันพบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับการแสดงออกทางด้านการเป็นพิธีกรของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) น้อยมาก ทั้งที่กลุ่มความหลากหลายทางเพศได้รับความสนใจและมีชื่อเสียงมากในสังคม จึงจำเป็นต้องการเปิดพื้นที่ให้นักศึกษากลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) เหล่านี้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขเท่าเทียมกับคนทั่วไปและได้รับสิทธิเท่าเทียมกับประชาชนคนอื่นๆ ที่จะโชว์ทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพได้ตามศักยภาพของตนเอง ในปัจจุบันลักษณะการเรียนการสอนยังห่างไกลหลักสูตร จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) โดยนำแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) " ที่ให้หลักคิดสั้นๆ พัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) จึงสมควรพิจารณาหลักคำสอนของพุทธศาสนา ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาองค์กร สังคม อีกทั้งยังเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศอีกด้วย ดังนั้นความตระหนักถึงคุณค่า และความสำคัญของมนุษย์ จึงได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนามนุษย์ (กัญญา แซงิ้ว, 2546) ให้มีคุณค่า และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการพัฒนาเอาไว้มากมาย เช่น

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2543 : 41) ได้ให้ความหมายการพัฒนาคน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ มนุษย์นั้นเป็นการมองมนุษย์ในฐานะทรัพยากร คือ เป็นทุนเป็นปัจจัยในการที่จะนำมาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่วนการพัฒนาคนโดยมองคนในฐานะเป็นมนุษย์ มีความหมายว่ามนุษย์มีความเป็นมนุษย์ของเขาเอง ชีวิตมนุษย์นั้นมีจุดหมาย จุดหมายของชีวิตคือความสุข อีสระภาพความดี ความงามของชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะตัวบุคคล

ความสำคัญของไตรสิกขา

ไตรสิกขานั้นเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ คือการจัดตั้งระบบระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ซึ่งเนื้อหาสาระที่สำคัญของไตรสิกขานั้นได้สอดแทรกอยู่ในหลักสูตรต่าง ๆ เช่น โอวาทปาติโมกข์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงจำแนกพุทธโอวาทที่แสดงถึงความสำคัญของไตรสิกขาออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ไตรสิกขาเป็นหลักธรรมใหญ่เพื่อกำจัดกิเลสของภิกษุและบุคคลทั้งหลาย ดังปรากฏในอนุพุทธสูตร (อง. จตุกก. (ไทย) 21/1/1-2) ว่าด้วยการตรัสรู้ธรรมเป็นเหตุสิ้นภพว่า ภิกษุทั้งหลาย เพราะไม่รู้แจ้งแทงตลอดธรรม 4 ประการ เราและเธอทั้งหลายจึงเที่ยวเร่ร่อนไปตลอดกาลยาวนานอย่างนี้ ธรรม 4 ประการอะไรบ้างคือ อริยศีล อริยสมาธิ อริยปัญญา และอริยวิมุตติ เราถอนภพได้แล้ว ภพเนตติสิ้นไปแล้ว ธรรมเหล่านี้คือ ศีล สมาธิ ปัญญาและวิมุตติอันยอดเยี่ยม พระโคตมผู้มียศได้ตรัสรู้แล้ว ดังนั้นพระพุทธเจ้าจึงตรัสบอกธรรมแก่ภิกษุทั้งหลาย เพื่อความรู้ยิ่ง

2. ไตรสิกขารากฐานที่สำคัญของพระวินัย ดังปรากฏในวัชชีปุตตสูตร ว่า พระพุทธองค์ทรงให้คำแนะนำภิกษุรูปหนึ่งว่า หากเธอไม่อาจประพฤติปฏิบัติตามสิกขาบทที่บัญญัติไว้ไว้ได้ครบถ้วนบริบูรณ์ ก็ให้พึง

ศึกษาปฏิบัติในสิกขา 3 เพื่อการละระอา โทสะ โมหะ ทำให้เป็นผู้ไม่ประกอบอกุศลกรรม (อง.ติก. (ไทย) 20/85/310 – 311.) เพราะสิกขา 3 ประการนี้เป็นที่รวมของสิกขาบทนั้นเอง (อง.ติก. (ไทย) 20/87/312, 20/88/314, 20/89/317)

3. ไตรสิกขาคือการพัฒนามนุษย์เป็นกระบวนการพื้นฐานในการฝึกพฤติกรรมที่ดีของมนุษย์ให้ดียิ่งขึ้น ดังที่แสดงในปฐมสิกขาสูตร ว่าภิกษุผู้ทำให้บริบูรณ์ในศีล ทำพอประมาณในสมาธิและปัญญา ย่อมสามารถบรรลุเป็นพระโสดาบัน หรือเป็นพระสกทาคามี ขณะที่ภิกษุผู้ทำให้บริบูรณ์ในศีล และสมาธิทำพอประมาณในปัญญา ย่อมสามารถบรรลุเป็นพระอนามี ส่วนภิกษุผู้ทำให้บริบูรณ์ในศีล สมาธิ ปัญญา ย่อมหลุดพ้นจากอาสวะกิเลสทั้งปวง (อง.ติก. (ไทย) 20/87/312–314.)

3. ปัญหานักศึกษาความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ)

นักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ถูกแบ่งแยกให้อยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า “เพศอื่นๆ” ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะดูเหมือนมีการยอมรับคนกลุ่ม LGBTQ มากขึ้น แต่อคติและการเลือกปฏิบัติที่มีต่อคนกลุ่มนี้ก็ยังดำเนินอยู่ การยอมรับคนกลุ่มนี้ได้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อประพฤติกรรมอยู่ในกรอบบางอย่างของสังคมและไม่แสดงตัวตนอย่างเปิดเผย บ่อยครั้งที่นักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ผู้ที่รับหน้าที่พิธีกรรมมักเจอกับอุปสรรคปัญหาไม่สามารถสร้างบรรยากาศให้สนุกสนานตื่นเต้นได้ ขาดพลัง บุคลิกภาพไม่เป็นที่น่าสนใจของผู้เข้าร่วมสัมมนาหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรม เรียงลำดับขั้นตอนการพูดไม่ได้วกไปวนมาทำให้การจัดกิจกรรมหรืออบรม – สัมมนา ล้มเหลว ยืดเยื้อวกไปวนมาไม่สามารถควบคุมเวลาให้เป็นไปตามกำหนดการทำให้หน้าเบื่อ สดุด ขาดความต่อเนื่อง ไม่ไหลลื่นเท่าที่ควร ขาดไหวพริบ ปฏิภาณ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไม่ได้ ไม่รู้ขั้นตอนกระบวนการว่างานนั้นๆ ต้องทำอะไร? ประหม่า กลัว ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก

ผู้ที่รับหน้าที่เป็นพิธีกรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และมีความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการของการเป็นพิธีกรรวมถึงการฝึกฝนอย่างเต็มที่ การฝึกฝนการเป็นพิธีกรในเบื้องต้นผู้ฝึกต้องมีความรู้และฝึกฝนเกี่ยวกับการพูดที่ถูกต้องตามหลักสากลเสียก่อน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องน้ำเสียงที่มีพลังดังชัดเจน ภาษาที่ผู้ฟังเข้าใจง่าย สบายตาที่กล้าไม่หวาดกลัว บุคลิกภาพที่โดดเด่นดึงดูดให้ผู้เข้าสัมมนาหรือผู้ร่วมกิจกรรมสนใจได้ตลอดเวลา และต่อมาก็ฝึกขั้นตอนกระบวนการในการเป็นพิธีกรทั้งหมด รวมถึงการเขียนกำหนดการ ทำความเข้าใจงานทั้งงานที่เราดำเนินรายการเป็นพิธีกร

การเป็นพิธีกร จึงไม่ใช่เรื่องยาก นักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) สามารถเป็นพิธีกรดำเนินรายการได้ตามที่นักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารหรือจากหัวหน้า หากมีความรู้และความเข้าใจและฝึกฝนอย่างถูกต้อง ก็เป็นพิธีกรที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ เชิดชูองค์กรให้ยิ่งใหญ่ได้ นอกจากนี้ในอนาคตนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ยังสามารถเป็นพิธีกรมืออาชีพในงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย แต่ต้องเรียนรู้และฝึกฝนการเป็นพิธีกรมืออาชีพได้อย่างมีคุณภาพ

4. วิเคราะห์ความรับผิดชอบทางสังคมของนักศึกษาความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ)

ความรับผิดชอบทางสังคมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ซึ่งเพศในทรนคนะของพุทธปรัชญา มีอยู่ 2 ความหมาย คือ ความหมายเพศทางกายภาพที่บ่งชี้ถึงการเป็นเพศชาย เพศหญิง บัณเฑาะก์ และอุภโตพยัญชนก ความหมายที่ 2 เป็นความหมายทางจิตวิทยาที่บ่งถึงพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศเพื่อบ่งชี้ถึงการเป็นบัณเฑาะก์หรือการเป็นอื่นทางเพศ และความหมายทั้ง 2 ประการข้างต้นนี้ พุทธปรัชญาถือว่าการนิยามเพศแบบสมมติสัจจะส่วนระดับปรมาตถสัจจะการนิยามเพศได้ถูกลดทอนไปสู่การอธิบายด้วยความจริงแบบขั้น 5 ที่ทุกเพศมีความจริงแท้ในแบบสากลเหมือนกัน พระพุทธศาสนามีท่าทีต่อกลุ่มความหลากหลายทางเพศว่าสามารถพัฒนาชีวิตตามหลักจริยธรรมเพื่อให้มีชีวิตที่ดีและชีวิตที่ประเสริฐได้ เพราะพระพุทธศาสนามีหลักศีลธรรมเป็นแบบกรรมวาที และหลักศีลธรรมนี้ก็ครอบคลุมเรื่องการละเมิดในชีวิตและทรัพย์สินของกลุ่มความหลากหลายทางเพศ

ซึ่งความรับผิดชอบทางสังคมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ใช้หลักธรรมในการพัฒนาการเป็นพิธีกรมืออาชีพเพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานต่าง ๆ ตามที่มุ่งหวังไว้ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) ฉันทะ แปลว่า ความพอใจ ได้แก่ ความมีใจรักในสิ่งที่ทำ และพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้น อยากทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จ 2) วิริยะ แปลว่า ความอดทน อดกลั้น บากบั่น ก้าวไป ใจสู้ ไม่ย่อท้อไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบาก 3) จิตตะ แปลว่า ความคิดจดจ่อ หรือเอาใจใส่ฝึกฝน ได้แก่ ความมีจิตผูกพัน จดจ่อเฝ้าคิดเรื่องนั้นใจอยู่กับงานนั้น 4) วิมังสา แปลว่า ความสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่ การใช้ปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญ ตรวจสอบตรองหาเหตุผล และตรวจสอบข้อที่ยังหย่อน เกินเลย บกพร่องหรือขัดข้อง เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) จะต้องมีใจรักงานพิธีกรแล้วก็ทำให้พากเพียร เมื่อพากเพียรก็เอาใจจดจ่อใฝ่ใจอยู่เสมอ การพูดที่ดีหรือการเป็นพิธีกรที่ดีไม่ใช่เรื่องของพรสวรรค์ แต่การแสวงหาศาสตร์เพื่อพัฒนาการพูดให้มีศิลปะนั้นเป็นเรื่องที่ต้องนำองค์ความรู้และต้องได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ เนื่องจากการที่พิธีกรในแต่ละงานมีแบบแผน ภาษารสนิยมที่ต่างกัน ผู้ที่เป็นพิธีกรหากมีการนำแนวคิดมาเป็นเครื่องมือวิเคราะห์การพูดของพิธีกรในแต่ละครั้งจะทำให้การพูดหรือการสื่อสารในครั้งนั้นๆ ประสบความสำเร็จ

5. บทสรุป

ความรับผิดชอบการเป็นพิธีกรมืออาชีพของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ควรศึกษาข้อมูลในเรื่องที่รับผิดชอบในการเป็นพิธีกรแต่ละครั้งเป็นอย่างดี ศึกษาข้อมูลของงาน ลำดับขั้นตอนตามพิธีกรหรือกำหนดการต่างๆ และผู้ฟัง จัดเตรียมเนื้อหาและคำพูด (สคริป) ด้วยตนเอง และตรวจสอบความเหมาะสมของถ้อยคำ โดยถ้อยคำต้องเหมาะสมทั้งกับเนื้อหาหรือลักษณะของงาน และผู้ฟัง นักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) มีการซ้อมการพูดก่อนวันงานประมาณ 2 สัปดาห์ โดยการอ่านให้เพื่อนร่วมงานฟัง และให้ช่วยวิจารณ์ เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข หรือโดยการอัดเทป การทำหน้าที่เป็นพิธีกรในวันงานของตนเอง นักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) แต่งกายสุภาพและเหมาะสมกับพิธีการ ไปถึงสถานที่

จัดงานก่อนเวลาเริ่มงานประมาณ 1 ชั่วโมง เพื่อเตรียมตัว และสำรวจความพร้อมของเวที แสง สี เสียง และทดสอบไมโครโฟน ฯลฯ ทำจิตใจให้แจ่มใส ควบคุมตนเองให้อยู่ในอาการสงบ ไม่ประหม่า มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส มีการวางกริยา ท่าทาง และใช้สายตาต่อผู้ฟังได้อย่างเหมาะสม การสื่อสารให้ผู้ฟังในฐานะพิธีกรของตนเอง นักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) มีการสรุปเนื้อหาที่วิทยากรพูดไว้ได้อย่างกระชับและชัดเจน สื่อสารให้ผู้ฟังหรือผู้ร่วมกิจกรรมเข้าใจได้เป็นอย่างดี มีน้ำเสียงนุ่มนวล ชวนฟัง เป็นธรรมชาติ พูดไม่ติดขัด ไม่สั่นเครือ ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาไทย เช่น ออกเสียงอักษรควบกล้ำ ตัว ร ล ได้อย่างถูกต้อง ฯลฯ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการนำชุดการเรียนการสอนรายวิชาการโน้มน้าวใจเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ไปขยายผลทางการวิจัยและพัฒนาโดยเพิ่มกลุ่มตัวอย่างตามสาขาวิชาอื่น ๆ และชั้นปีอื่นๆ ต่อไป เพื่อการขยายผลด้านประสิทธิผลของการเรียนการสอนรายวิชาการโน้มน้าวใจเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ต่อไป

2. การจัดการเรียนการสอนรายวิชาการโน้มน้าวใจเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ผู้สอนควรศึกษาวิธีการสอนและเทคนิคการสอนแบบเน้นกิจกรรมเป็นสำคัญที่เหมาะสม และสอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนการเรียนการสอน

3. ควรศึกษาวิจัยด้านการฝึกทักษะการสร้างวิสัยทัศน์ และการเสริมแรงการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์อย่างยั่งยืน

4. ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ที่พัฒนาขึ้นในรายวิชาอื่นๆ

5. ควรศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนรายวิชาอื่น โดยใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบต่างๆ ที่สนับสนุนการเรียนรู้และการคิดของนักศึกษา

6. ควรขยายผลการศึกษารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาอื่น เนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาที่ใช้หลักสูตรเดียวกัน

7. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

จากการศึกษาพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ทำให้ได้ทราบถึงองค์ความรู้ความรับผิดชอบทางสังคมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) หลายประเด็นคือ กระบวนการสร้างอัตลักษณ์เชิงพุทธของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในสังคมไทย ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวโน้มและความเป็นไปได้ต่อกระบวนการประกอบสร้างที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีการนำแนวคิดหรือเครื่องมือที่ตอบสนองความต้องการดังนี้ (1) เรื่องสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์ (2) ระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย (3) การมีพื้นที่/การใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีเสรีภาพ (4) แนวคิดพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม (5) การมีศักยภาพภายในอย่างเท่าเทียมกัน (6) ความจริงสูงสุด ของพระพุทธศาสนาที่ปฏิเสธเรื่องเพศ ปัจจุบันประเทศไทยมีกลุ่มความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ด้านพิธีกรเกิดขึ้นมากมายในสังคมไทยโดยลักษณะของการนำเสนอเนื้อหาจะแตกต่างกันตามความถนัดและรูปแบบของแต่ละคน กลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) เริ่มมีบทบาทและได้รับความสนใจมากขึ้นในเชิงธุรกิจ เช่นเดียวกันกับวิชาชีพนักประชาสัมพันธ์ที่ปัจจุบันมีทั้งนักประชาสัมพันธ์เพศหญิง เพศชาย และที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ซึ่งคงปฏิเสธไม่ได้ว่าอาจจะมีอยู่ในทุกหน่วยงาน โดยเฉพาะงานด้านพิธีกร ทำให้เราสามารถเห็นกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) เหล่านี้เป็นผู้นำเสนอผลงานได้ง่ายขึ้นมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา สอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมา สารสุข (2567 : 20) พบว่า ในอดีตพิธีกรส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย โดยบางรายการอาจมีผู้หญิงเป็นเสมือนไม้ประดับเพื่อสร้างสีสันและบรรยากาศ แต่สำหรับในปัจจุบันกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) เริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในฐานะพิธีกรรายการต่าง ๆ ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมในยุคปัจจุบันที่เริ่มมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น เป็นการให้ค่าของสังคมต่อกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ที่เริ่มมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น ถ้านักศึกษาได้แสดงออกก็จะเกิดพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และพัฒนาด้านคุณธรรมด้วย เพราะประสบการณ์เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ภายนอกชั้นเรียน รวมทั้งจากการประยุกต์สภาพการณ์บางอย่าง สิ่งเหล่านี้มาจากกิจกรรม ดังนั้น ทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมจึงช่วยให้นักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ได้ปรับตนเอง ฝึกฝนตนเองเพื่ออนาคต

บรรณานุกรม

- กนกพร อริยา. (2561). การศึกษาความต้องการพื้นฐานของผู้ชายข้ามเพศในประเทศไทย ... และการศึกษาพยาบาล. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 25(2).
- กฤตยา อาชวนิจกุล. (2554). เพศวิถีศึกษา กับ เพศวิถีปฏิบัติในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุล
- กัญญา แซ่โจ้ว, (2546). การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการใช้ทฤษฎีธีรชาวด์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ ร้อยเอก ศาสตราจารย์ ดร.จิตรจางง สุภาพ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปัทมา สารสุข และคณะ. (2566). รูปแบบการพัฒนาทักษะการเป็นพิธีกรมืออาชีพโดยใช้กิจกรรมของนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ). ทนุวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2543). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2555). **พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย**. กรุงเทพฯ: ผลิตัมม์.

วรารัตน์ ประทานวรปัญญา. (2560). **การเสริมสร้างการยอมรับของพ่อแม่ที่มีบุตรข้ามเพศด้วยการบูรณาการปรึกษาครอบครัวโดยมีทฤษฎีเป็นฐาน**. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

อารยา สุขสม. (2559). **สิทธิมนุษยชนในเรื่องวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศในระบบกฎหมายไทย**. นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Zwilling, Leonard. **Homosexuality as Seen in Indian Buddhist Texts**: In Cabezon, Jose Ignacio (ed.) **Buddhism, Sexuality, and Gender**. Albany: University of New York, Press 1992.